

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
для науковців, викладачів, учителів, здобувачів
вищої освіти

18 травня 2022 року

Скарбек Ольга Тема еміграції у романі Марії Гагарін «Blonds Étaient Les Blés D'Ukraine»....	129
Старостенко Тетяна Zooetics and Its Terrains.....	132
Черкашин Сергій Трагіфарсова стилістика «Данцизька трилогія» Ґ. Ґраса як відображення індивідуального стилю автора.....	134
Чернишова Світлана Топос зустрічі у романі Діни Найері «Притулок».....	136
СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ.....	139
Raskevičienė Sigita, Mockienė Liudmila Corpus Analysis in Foreign Language Philology Studies.....	139
Белова Марина, Ажніна Лілія Дієслівна транспозиція як основа англомовної граматичної метафори.....	141
Бережна Маргарита The Character's Journey: Psycholinguistic Image.....	144
Борисов Володимир Специфіка термінологічної системи освіти як соціального коду.....	146
Григорова Надія Лінгвістичний аспект сучасних епістемних культур у німецькомовному дискурсі.....	148
Жарковська Інна Phone-in Radio Programmes. Are They Still Worth Studying?.....	150
Зосімова Оксана Структурні особливості британської ергонімії кондитерської галузі.....	153
Коляда Аліна, Тучина Наталія Models of Polymodal Transfers of Synaesthetic Metaphors in Contemporary English Poetry (on the Material of Seamus Heaney's Poetry).....	156
Корнільєва Лілія Феномен прізвиська монарха як лінгво-культурологічна категорія.....	159

Schmidt, V. (2007). *The 45 Master characters*. Cincinnati, Ohio: Writer's Digest Books.

СПЕЦИФІКА ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО КОДУ

Володимир Борисов

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Україна

Поняття соціуму насамперед пов'язане з термінологією громадської сфери, до якої уналежнюємо систему номінативних одиниць, що обумовлені лексично, семантично та фразеологічно й віддзеркалюють реалії в царині політичній, економічній, адміністративній, судовій, а також у виробничих відносинах як структурних сегментах суспільства. Аналізуючи термінологічну лексику соціальних наук і порівнюючи її з науками природничого й технічного циклу, слід наголосити на таких особливостях: передусім термін освітнього дискурсу здебільшого не є позначенням реального денотата. Якщо інформативність науково-технічних термінів можна позначити як об'єктивну, обумовлену науковим знанням, то інформативність термінології суспільної сфери має суб'єктивний характер – визначення соціальної позиції або ціннісних орієнтирів. Залучення соціально-ідеологічних елементів до семантики словесного знака реалізує потребу в його тлумаченні як корелята позамовної дійсності, що тією чи тією мірою отримує в громадському середовищі різну інтерпретацію. Поціновуванням у цьому разі є соціальна диференціація суспільства, а суб'єктом тлумачення соціального, зокрема освітнього терміна, може бути будь-яка група.

Доречно наголосити на динаміці буття термінопоняття, оскільки будь-який термін має таку логістику: 1) зародження; 2) стрімке розгортання семантики, що супроводжується низкою похідних термінів від домінанти; 3) період стабільності, розширення взаємодії з іншими лексичними групами; 4) криза, що супроводжується розмиванням кордонів спеціального терміна.

Спеціальні одиниці терміносистеми нерідко використовують, а то й створюють для того, щоб викликати певні процеси поняттєвої інтерпретації, незалежно від того, чи дійсно наявні об'єкти, позначені цією мовною одиницею, або навіть незалежно від того, чи є комбінація певних вербальних знаків формально можливою для експлікації понять освітньої галузі та чинних мовних законів.

Семантика термінів освіти на противагу семантики науково-технічних термінів більш рухлива й недостатньо обґрунтована, що пояснюється низкою чинників, зокрема:

- високим ступенем абстракції понять;
- складністю того чи того явища й неоднозначністю його трактування;
- приналежністю терміна водночас до загальнолітературної мови й мови науки;

- невизначеністю структурування науки й неупорядкованістю термінологічного апарату. Освітні терміни нечасто мають власне визначення, зміст їх розкривається поступово у викладенні будь-якої концепції з виникненням контекстуального визначення;

- зазначене вище (неупорядкованість терміноапарату) обумовлює характер уживання термінологічної системи «освіта».

У професійних текстах досить часто трапляються випадки, коли суб'єкт сприйняття розуміє й розрізняє об'єкт, ситуацію, поняття, що має дефініцією, але не володіє відповідним спеціальним найменуванням або, використовуючи таку одиницю чи відповідну дефініцію, не розуміє її семантики.

В освітній термінології існують первинні лексико-семантичні одиниці, що перебувають у процесі термінотворення й недостатньо конкретно визначають поняття за змістом та обсягом.

У разі дослідження термінології галузі освіти, навряд чи правомірно говорити про зрілість/незрілість цього соціального інституту. Існування соціального коду як факту характерне тим, що він не має й не може мати стійкого корпусу одиниць, кінцевої інстанції відтворюваних термінів. Залишаючись стійким феноменом у змісті об'єктивності свого буття, соціальний код є імовірним фактом з потенціалом його адекватного опису за допомогою особливих лексико-семантичних одиниць.

Структура освіти як галузі соціальної діяльності відрізняється від структури науки як феномену інтелектуальної діяльності людини щодо пошуку нового знання. Освіта є складним поняттям, тому існує безліч думок і підходів до її визначення, тобто це цілеспрямований процес і результат оволодіння системою наукових знань, пізнавальних умінь і навичок, формування на цій основі світогляду, моральних якостей особистості, розвиток її творчих здібностей; це соціальний інститут, що виконує: а) економічну функцію, яка полягає у формуванні соціально-професійної структури та працівника, який володіє необхідними знаннями й навичками; б) соціальну функцію, яка полягає в тому, що суспільство бере участь у процесі соціалізації особистості, а також відтворенні соціально-класової та соціально-статусної структури; в) культурну, яка полягає у використанні норм і правил для соціалізації індивіда, формування його творчих здібностей.

Прорезуємо: виокремлена терміносистема має різномірний і гетерогенний характер, а тому облік критеріїв відбору таких спеціальних лексико-семантичних одиниць дозволяє досягти певної об'єктивності.